

Jaarplan 2020 netwerkbureau Aquathermie

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.1	Green Deal	4
2.2	Netwerk Aquathermie (NAT)	4
2.3	Netwerkbureau	4
2.4	Doelen netwerk aquathermie	5
	Monitoring algemene stand aquathermie.....	5
	Kennisontwikkeling	6
	Kennisdeling	6
	Netwerkactivering.....	6
	Organisatorische borging.....	6
3.	Programmasturing	6
3.1	Netwerkgroep	7
3.2	Stuurgroep NAT	7
4.	Relatie met andere programma's	8
	Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (RES).....	8
	Programma Aardgasvrije Wijken (PAW)	8
	Expertisecentrum Warmte (ECW).....	8
	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	9
5.	Netwerkbureau activiteiten en producten 2020.....	10
5.1	Kennis en onderzoek.....	10
	Producten en activiteiten 2020:	10
5.2	Praktijk.....	10
	Producten en activiteiten 2020:	10
5.3	Governance en financiering.....	11
	Producten en activiteiten 2020:	11
5.4	Communicatie	12
	Producten en activiteiten 2020:	12
5.5	Activiteiten gelinkt aan de doelen.....	13

6.	Beheersing.....	15
6.1	Begroting 2020	15
6.2	Voortgang en verantwoording.....	16
6.3	Bedrijfsvoering	16

1. Inleiding

Het eerste (korte) jaar van de Green Deal aquathermie ligt achter ons. Een jaar waarin warmte- en koudewinning uit water nog beter over te voetlicht is gebracht door de inzet van veel partijen en partners. De boost die aquathermie in 2019 heeft gekregen is veelbelovend. Het netwerkbureau ziet ernaar uit om hier in 2020 op door te pakken, zodat aquathermie als alternatief wordt meegenomen in de energietransitie.

Voor het netwerkbureau was 2019 enerzijds een jaar van veel in de steigers zetten en anderzijds ook een jaar waarin we met beperkte capaciteit onze toegevoegde waarde al hebben kunnen laten zien. In 2020 gaan we daarmee door. We hebben de doelen aangescherpt: kennisontwikkeling, kennisdeling en netwerkactivering. De inzet van het netwerkbureau zal zich in 2020 op deze doelen richten. Dit doen we onder meer door het organiseren van community of practice bijeenkomsten over verschillende onderwerpen, het ondersteunen en monitoren van de kennis- en onderzoeksagenda, verbindingen te leggen bij governancevraagstukken, de samenwerking te blijven zoeken met andere klimaat- en energieprogramma's en beschikbare kennis op verschillende wijzen te delen. In dit jaarplan gaan we nader in op deze én onze andere activiteiten.

Met elkaar zijn we NAT. In 2020 werken we samen aan het verder op de kaart zetten van aquathermie.

Erik Kraaij
Programmamanager Netwerkbureau Aquathermie

2 Doelen en werkwijze

2.1 Green Deal

Met de Green Deal Aquathermie¹ geven partijen richting aan het bundelen van de krachten van henzelf en stakeholders die een schakel zijn in de keten van de benutting van aquathermie, zodat de bronnen van aquathermie nuttig (kunnen) worden toegepast als alternatieve verwarming van de gebouwde omgeving. Zij werken samen om de waarde en toepassing van aquathermie als warmte- en koudebron in de warmtetransitie in kaart te brengen, waarmee zij een versnelling beogen te brengen in de warmtetransitie. Zij richten zich daarbij op zes onderdelen:

- a) vormen van een netwerk met alle stakeholders om de krachten te bundelen;
- b) joint fact finding met alle stakeholders;
- c) delen van lessons learned van praktijkprojecten om opschaling mogelijk te maken;
- d) drempels wegnemen en kansen vergroten voor het toepassen van aquathermie door kennis- en innovatievragen te agenderen en streven naar beantwoording hiervan;
- e) best practices inventariseren en nader uitwerken voor governance, organisatie en financiering van aquathermieprojecten;
- f) actief voorzien van kennis en informatie aan gremia waar kennis en informatie nodig zijn op het gebied van aquathermie, zoals de Regionale Energiestrategieën (RES), de regionale structuur warmte, het Expertisecentrum Warmte en het Kennis- en Leerprogramma Aardgasvrije Wijken (KLP).

De ambitie is om aquathermie als potentiële warmte- en koudebron bekendheid te geven. Gemeenten (en andere ketenpartijen) kunnen met de kennis en ervaring uit het programma een goede afweging maken over de inzet van aquathermie in de regionale energiestrategieën en transitievisies warmte.

2.2 Netwerk Aquathermie (NAT)

De Green Deal is opgezet vanuit de netwerkgedachte: van, voor en door de stakeholders. Elke betrokkene brengt de eigen specifieke kennis en ervaring in om de doelen uit de Green Deal te realiseren. Hiervoor is de volledige keten noodzakelijk en de nu al verbonden partijen en partners vervullen een koplopersrol. Zij brengen ideeën, casussen en vraagstukken in die in het netwerk opgepakt worden. Er ontstaat een vorm van eigenaarschap voor het verder brengen van aquathermie. Het netwerk aquathermie (NAT) is daarmee dan ook breder dan alleen de koplopers. NAT richt zich daarom, bijvoorbeeld in haar bijeenkomsten van de Community of Practice, op het brede veld aan stakeholders. NAT dient dus gezien te worden als een niet-vastomlijnd geheel, waarbij iedereen die een bijdrage kan leveren aan de doelen van de Green Deal welkom is.

2.3 Netwerkbureau

In de Green Deal is opgenomen dat de Unie van Waterschappen zorg draagt voor de coördinatie en uitvoering van het programma Aquathermie en dat zij daartoe een bureau inricht bij het Uniebureau.²

¹ <https://www.greendeals.nl/sites/default/files/2019-05/Deal%20tekst%20GD%20229%20Aquathermie.pdf>

² Uit: tekst Green Deal Aquathermie

Ter ondersteuning van de doelen en de uitvoering van de in de Green Deal beoogde afspraken, is door de Unie van Waterschappen in samenwerking met Rijkswaterstaat een concept-programmaplan en bijbehorende begroting opgesteld.³ Deze documenten, gecombineerd met de subsidieaanvraag, vormen mede de basis voor de door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat toegekende financiering voor het programma aquathermie.

In 2019 is dit netwerkbureau ingericht. Het richt zich op het coördineren en activeren van het netwerk, het faciliteren dat kennis en praktijk bij elkaar komen, en het organiseren van een goede ontsluiting van informatie en kennis. De inhoudelijke structuur wordt gevormd door vier sporen waarin samenwerking wordt gestimuleerd, kennis ontwikkeld en adviezen geformuleerd.⁴ Dit betreft de volgende sporen:

- Kennis en onderzoek
- Praktijk
- Governance en Financiering
- Communicatie

2.4 Doelen netwerk aquathermie

Om doelgericht bij te dragen aan de greendeal ambities heeft het netwerkbureau vier doelen voor het netwerk aquathermie (NAT) gedefinieerd:

1. Kennisontwikkeling
2. Kennisdeling
3. Organisatorische borging
4. Netwerkactivering

Aanvullend worden ook de algemene ontwikkelingen van aquathermie gemonitord. De eerste drie doelen kunnen worden gezien als fases, eerst wordt kennis ontwikkeld, vervolgens moet deze kennis gedeeld worden met als laatste stap de borging van de kennisdeling wanneer de Green Deal afloopt. De activatie van het netwerk kan als een doorlopend doel worden gezien.

De doelen helpen om in komende voortgangsrapportages de voortgang van het netwerk in beeld brengen. De doelen zijn algemene doelen van het netwerk aquathermie, niet enkel die van het netwerkbureau. T.b.v. de monitoring van de realisatie van de doelen, is een aantal indicatoren geïdentificeerd. De activiteiten van het netwerkbureau richten zich op deze indicatoren, en zij daarmee (gedeeltelijk) binnen de invloedssfeer van het netwerkbureau. Hier volgt een korte beschrijving van de doelen en subdoelen. In de bijlage is een uitgebreider overzicht met de doelen inclusief huidige indicatoren meegeleverd.

Monitoring algemene stand aquathermie

Er gebeurt veel op het vlak van aquathermie. De Green Deal heeft een boost gegeven en er zijn veel partijen die stappen zetten op verschillende terreinen. Vanzelfsprekend draagt het netwerkbureau hieraan bij door te verbinden, aan te jagen en te faciliteren, maar deze invloed is beperkt zichtbaar

³ Uit: Subsidiebeschikking programma Aquathermie

⁴ Uit: Programmaplan behorend bij subsidieaanvraag 2018

en moeilijk meetbaar op generiek niveau. Het is echter wel van belang om inzicht te hebben in de algemene ontwikkeling en stand van zaken rond aquathermie.

Kennisontwikkeling

Voor de kennisontwikkeling zijn er vragen geïnventariseerd die vervolgens beantwoord moeten worden. Daarnaast is kennisontwikkeling een doorlopend proces, omdat er steeds nieuwe vragen zullen opkomen. Om de voortgang van de kennisontwikkeling binnen het netwerk overzichtelijk te maken, heeft het netwerkbureau de volgende subdoelen gedefinieerd.

1. Kennisvragen inventariseren
2. Kennisvragen onderbrengen
3. Kennisvragen beantwoorden

Kennisdeling

Het volgende doel is om de ontwikkelde kennis op de juiste plekken ter beschikking te stellen. Om een indicatie te krijgen van hoe de kennis wordt ontvangen, zijn er ook twee subdoelen gedefinieerd die een beeld geven over het bereik en de waardering van de gedeelde kennis.

1. Kennis ter beschikking gesteld
2. Het bereik van de kennis
3. Waardering van de kennis

Netwerkactivering

Het activeren van het netwerk heeft twee kanten, namelijk de verbreding en verdieping van het netwerk. Om de ontwikkelingen van het netwerk in kaart te brengen zijn er twee indicatoren geformuleerd:

1. Aantal partijen en partners
2. Aantal verschillende deelnemende organisaties aan de COP's

Daarnaast wordt gezien of er vormgegeven kan worden aan een kwalitatieve monitoring van het netwerk. Deze monitoring kan een beeld geven over de betrokkenheid van partijen, partners en overige organisaties die actief in het netwerk.

Organisatorische borging

De organisatorische borging vormt geen onderdeel van de Green Deal, hierop zijn op dit moment dan ook geen doelen of indicatoren benoemd. Afhankelijk van de ontwikkelingen de komende periode kan het wenselijk zijn deze borging in 2021 wel te agenderen.

3. Programmasturing

NAT is weliswaar geen vastomlijnd geheel, maar er dient wel sprake te zijn van sturing om zo de doelen in de Green Deal te realiseren. Daarnaast hebben partijen (en partners) toezeggingen gedaan t.a.v. hun inzet en bijdragen. Hierdoor hebben zij terecht ook verwachtingen van NAT. In 2019 hebben de partijen gezamenlijk in een constituerend beraad besloten tot het instellen van een netwerkgroep en een stuurgroep.

3.1 Netwerkgroep

Er is een brede netwerkgroep geformeerd, waarin alle aan de Green Deal deelnemende partijen zitting hebben. Deze netwerkgroep vormt het hart van het netwerk aquathermie en fungeert als ambassadeur van de Green Deal, zorgt voor verbinding tussen de betrokken partijen, signaleert trends en ontwikkelingen, wisselt kennis en ervaring uit en wordt geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de Green Deal. Het streven is om het netwerk aquathermie in de komende jaren verder uit te bouwen, waarbij het de voorkeur heeft dat organisaties zich als partij of partner aansluiten bij de Green Deal, maar dat is niet per se noodzakelijk. Uiteindelijk gaat het erom dat er een vitaal netwerk ontstaat waarin de kracht en kennis van alle betrokkenen zo optimaal mogelijk benut worden. Hiertoe kunnen ook themagerichte werkgroepen ontstaan. Daarnaast heeft de netwerkgroep een belangrijke richtinggevende rol in de jaarlijkse programmering.

De netwerkgroep:

- Stimuleert kennisontwikkeling en kennisdeling op het gebied van aquathermie
- Agendeert trends en ontwikkelingen rond aquathermie
- Levert input voor het jaarplan
- Adviseert de stuurgroep
- Promoot aquathermie binnen én buiten het netwerk

De netwerkgroep vervult haar rol vanuit verbinding tussen de verschillende stakeholders, hanteert de keten als uitgangspunt en draagt haar ambitie op het gebied van aquathermie uit. In de toekomst wordt gezien hoe we ook de partners in de Green Deal zo goed mogelijk aan kunnen sluiten, zodat ook hun kennis en ervaring benut wordt.

3.2 Stuurgroep NAT

In de Green Deal is opgenomen dat er een stuurgroep wordt geformeerd om de voortgang van de uitvoering van de Green Deal te monitoren. Deze is in 2019 ingesteld en de stuurgroep NAT:

- Monitort de voortgang van de Green Deal en de uitvoering van het programmaplan aquathermie.
- Neemt besluiten om de voortgang te bevorderen.
- Stelt het jaarplan vast, mede op basis van de inbreng van de netwerkgroep en de verwerking daarvan door het netwerkbureau.

De stuurgroep vervult haar rol vanuit verbinding tussen de verschillende stakeholders, hanteert de keten als uitgangspunt en draagt haar ambitie op het gebied van aquathermie uit, mede door de vitaliteit van het netwerk (nog) verder te vergroten.

De stuurgroep bestaat uit zeven leden:

- Unie van Waterschappen (tevens voorzitter) – vertegenwoordigt waterbeheerders
- Ministerie van EZK – grootste subsidieverstrekker en vertegenwoordigt tevens de ministeries van BZK en IenW
- Provincie Fryslân – sponsor van het spoor Praktijk
- Deltares – sponsor van het spoor Kennis en Onderzoek
- Nederlandse Waterschapsbank – sponsor van het spoor Governance en Financiering
- VEWIN – vertegenwoordigt de drinkwatersector
- NetbeheerNederland

4. Relatie met andere programma's

Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (RES)

Het Nationaal Programma RES (Regionale Energiestrategieën) ondersteunt de 30 energieregio's. Binnen deze regio's werken gemeenten, provincie en waterschappen samen met stakeholders aan een RES. Het doel van de RES is dat gezamenlijk, per regio, keuzes worden gemaakt voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. Het Nationaal Programma RES ondersteunt de regio's met kennisontwikkeling en -deling, data ondersteuning en informatie over het Klimaatakkoord. Nu het programmabureau van NP RES nagenoeg op volle sterkte is, kunnen we met hen in gesprek over de specifieke behoeften van de RES-regio's op het gebied van aquathermie. Het NP RES vormt voor NAT ook een van de verbindingen met de gemeenten.

Programma Aardgasvrije Wijken (PAW)

Het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) is een interbestuurlijk programma van de ministeries BZK en EZK, de VNG, het IPO en de UvW, dat gericht is op gemeenten. PAW heeft als doel om te leren op welke wijze de wijkgerichte aanpak – in de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving – kan worden ingericht en opgeschaald. Om dit te realiseren wordt gebruik gemaakt van grootschalige proeftuinen, waarbinnen ervaring en expertise worden ontwikkeld om ook andere gemeenten te helpen. Alle 380 gemeenten (niet alleen de proeftuinen) worden onder de regie van de VNG met een Kennis- en Leerprogramma gefaciliteerd met geleerde lessen, onderzoeken, community of practices, expertmeetings en dergelijke.

Het Netwerk Aquathermie is vertegenwoordigd in het Programmateam Aardgasvrije Wijken. Zo blijven we goed op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het programma en de proeftuinen op het gebied van Aquathermie. In 2019 hebben we meegedacht over de insteek van de nieuwe ronde proeftuinen en tot en met het eerste kwartaal van 2020 zetten we ons in voor het stimuleren van proeftuinaanvragen aquathermie die beantwoorden aan de nog bestaande leervragen bij zowel NAT als PAW. Daarnaast hebben we met de VNG afgesproken dat wij via de kanalen van het Kennis en Leerprogramma van PAW, gemeenten betrekken bij de bijeenkomsten van onze community of practice. Ook onderzoeken we hoe we deze twee in de toekomst mogelijk kunnen integreren..

Expertisecentrum Warmte (ECW)

Het Expertise Centrum Warmte (ECW) ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen van de Transitievisies Warmte die zij in 2021 moeten opleveren. In de Transitievisie Warmte beschrijven gemeenten een realistisch tijdspad waarop wijken van het aardgas gaan en besluiten over de alternatieve energie-infrastructuur van een wijk.

Om gemeenten te ondersteunen heeft het ECW een Leidraad ontwikkeld. De Leidraad biedt alle stakeholders een eenduidige referentie met betrekking tot de consequenties van de verschillende alternatieven voor aardgas in een wijk. De Leidraad is erop gericht om de keuze voor de maatschappelijk meest kosteneffectieve opties en de kosten voor de eindgebruiker te objectiveren. De Leidraad wordt in twee etappes opgeleverd, een 80% versie is opgeleverd in september 2019 en een 100% versie wordt opgeleverd in maart 2020. Inspanningen van het Netwerk Aquathermie en de Unie van Waterschappen hebben ertoe geleid dat aquathermie als aardgasvrij alternatief reeds

in de 80% versie is opgenomen. Op deze manier kunnen gemeenten aquathermie als mogelijke keuze meenemen in de Transitievisies Warmte.

Hiernaast heeft het ECW de functie van kenniscentrum, voornamelijk op het gebied van technische -, economische - en duurzaamheidsaspecten, maar ook als het gaat over nationale ontwikkelingen zoals marktordening, aquathermie en geothermie. Het ECW zorgt er ook voor dat de benodigde informatie beschikbaar is of wordt gemaakt. Het Expertise Centrum Warmte werkt samen met het Programma Aardgasvrije Wijken, waaronder het Kennis- en Leerprogramma onder regie van de VNG en deelt met hen een centrale helpdesk. NAT levert kennisproducten aan het ECW en zorgt voor een juiste inbedding van aquathermie in de producten van ECW zoals de leidraad, de helpdesk, factsheet en de expert pool.

[Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RvO\)](#)

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) is onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. RvO ondersteunt de totstandkoming en uitvoering van Green Deals, en vervult de secretarisrol voor de Green Deal aquathermie. Daarnaast is RvO vertegenwoordigd in stuurgroepen van aanverwante programma's, zoals bijvoorbeeld ECW. Bovendien levert RvO de warmteatlas die ten grondslag ligt aan de leidraad en modellen van ECW. NAT levert hiertoe de benodigde input aan over aquathermie bij RvO.

[Uitvoeringsprogramma convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 \(UPBO\)](#)

Het UPBO is een nationaal uitvoeringsprogramma waarin de focus (na de eerdere convenanten) meer is gericht op de realisatie van bredere maatschappelijke doelstellingen met behulp van een duurzaam gebruik van bodem en ondergrond. De samenwerking en verbinding met maatschappelijke actoren wordt nadrukkelijk meer gezocht. Bij Aquathermie is een verbinding logisch, daar er veel seizoensopslag van warmte plaatsvindt in de ondergrond. Als dit grootschaliger wordt toegepast, komen er ook meer kennisvragen. NAT zorgt voor de verbinding van deze kennis met de praktijk.

5. Netwerkbureau | activiteiten en producten 2020

In dit hoofdstuk worden de activiteiten en producten voor 2020 per spoor weergegeven.

Vanzelfsprekend is er verbinding en overlap tussen de pijlers, deze wordt ook nadrukkelijk gezocht.

In de bijlagen treft u de programmakaart. Op deze programmakaart zijn de context, ambitie, doelen en resultaten samengebracht met kansen en bedreigingen, randvoorwaarden en middelen.

5.1 Kennis en onderzoek

In de afgelopen twee jaar is gebleken welke potentie er zit in warmte en koude uit water. Om die potentie ook werkelijk te kunnen benutten moeten alle belanghebbende organisaties weten wat het eventueel betekent voor hun eigen taken en verantwoordelijkheden. Ze moeten een gedegen afweging kunnen maken. Kennisleemten beperken de grootschalige toepassing van aquathermie. De activiteiten voor het kennisspoor zijn onder meer gericht op joint fact finding en het valideren van beschikbare kennis. Daarnaast wordt er een gezamenlijke kennis- en onderzoeksagenda opgesteld. Het netwerk geeft zelf invulling aan de uitvoering van deze agenda, maar de coördinatie ervan ligt bij het spoor kennis en onderzoek. Ook het inventariseren en (doen) wegnemen van belemmeringen in de toepassing is een van de aandachtspunten binnen dit spoor.

Producten en activiteiten 2020:

- Gezamenlijke kennis- en onderzoeksagenda
- Handreiking aquathermie 2.0
- Postacademische cursus ontwikkelen
- Overzicht maken t.a.v. welke kennis en expertise beschikbaar is bij welke partij
- Marktpartijen op gebied van warmtenetten, warmtepompen, wko samenbrengen op een beurs

5.2 Praktijk

Om de waarde van aquathermie in kaart te brengen zijn nieuwe pilots en praktijktoepassingen nodig, maar onder potentiële initiatiefnemers is de drempel om daadwerkelijk te beginnen relatief hoog, juist door een nog beperkt inzicht in de waarde en toepassing van aquathermie. Het is een vicieuze cirkel. Het praktijkspoor is gericht op het leren van ervaringen in de praktijk en het stimuleren van nieuwe initiatieven. Om dat te bewerkstelligen vinden er onder andere community of practice (CoP) bijeenkomsten plaats en worden nieuwe partijen verbonden aan deze bestaande CoP. Ook is er reeds een overzicht met praktijkinitiatieven opgesteld, dit overzicht blijven we actualiseren en waar nodig verder uitwerken. Daarnaast wordt deze informatie op de website ontsloten via een digitale kaart. Belangrijker, de inventarisatie vormt het vertrekpunt voor analyses van aquathermiepraktijk. Welke stakeholders lopen voorop? Vanuit welke rol doen zij dat? Welke stakeholders kunnen we nog meer betrekken? Wat is daarvoor nodig? Welke trends zien we in de realisatie van projecten? Welke lacunes constateren we in de praktijk? Kunnen we nieuwe pilots stimuleren of verder helpen die inspelen op deze lacunes? Etc.

Producten en activiteiten 2020:

- Betrekken van onderbelichte of minder actieve stakeholders, zoals woningcorporaties, de VNG en netbeheerders
- Vijf bijeenkomsten community of practice

- Uitbreiden community of practice
- Aquathermie als onderwerp borgen in de ECW expertpool
- Waterbeheerders ondersteunen met kennis en best-practices in hun voorbereiding op vergunningaanvragen aquathermie
- Verkennen mogelijkheden integratie community of practice aquathermie en Kennis- en Leer Programma PAW
- Stimuleren van voldoende proeftuinaanvragen aquathermie van hoge kwaliteit voor de 2^e ronde PAW door wederzijdse uitwisseling tussen aanvragers te faciliteren en waar mogelijk te adviseren
- Verbinden met bestaande initiatieven en ontwikkelingen, zoals PAW, RES, en transitievisies warmte
- Factsheets n.a.v. onderzoek praktijkinitiatieven
- Bijdrage aan Landelijk Congres PAW met een Afwegingssessie warmtenetten en bronnen: wat past in mijn wijk? Samen met Stichting Platform Geothermie, Stichting Warmtenetwerk en Expertise Centrum Warmte.

5.3 Governance en financiering

Grootschalige toepassing van aquathermie is complex, mede vanwege het grote aantal stakeholders met verschillende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Daarnaast biedt wet- en regelgeving op onderdelen onvoldoende of beperkte helderheid. Dit biedt echter ook kansen.

De vraagstukken die centraal staan binnen het spoor governance en financiering richten zich onder meer op doelen en ambities van partijen die nodig zijn om grootschalige toepassing van aquathermie te realiseren, onder welke condities zij hier invulling aan kunnen en willen geven, en hoe de opgave gefinancierd kan worden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld ook om de omslag van business cases naar value cases waarin maatschappelijke waarden een belangrijke rol spelen, naast enkel financiële en technische aspecten. Samen met stakeholders worden deze vraagstukken benoemd, gestructureerd en geanalyseerd. De focus is hierbij breder dan enkel de primaire keten van bronhouder, netbeheerder en energie-/warmtebedrijf. Ook financiers, woningcorporaties, bouwers en gemeenten en provincies (niet zijnde in de rol van bronbeheerder) behoren tot de sleutelspelers. Een publiek-private samenwerking is dan ook noodzakelijk om de opgave te realiseren.

Producten en activiteiten 2020:

- Inventarisatie wensen en behoeften arrangementen
- Factsheet juridisch kader
- Contacten met institutionele partijen zijn gelegd + eerste inzicht in wat deze partijen nodig hebben om in aquathermie te investeren (faal- en succesfactoren, risico-indicatie etc)
- Ondersteuning aan uitvoering kennis- en onderzoeksagenda door te verbinden, faciliteren en resultaten te communiceren
- Inhoudelijke bijdrage aan minimaal een CoP-bijeenkomst over thema governance/financiering
- Bestuurlijke bijeenkomst
- Drie stuurgroepbijeenkomsten en twee netwerkgroepbijeenkomsten
- Doorontwikkeling voortgangsrapportage + opleveren twee voortgangsrapportages
- Adviesvragen op het gebied van governance en financiering

5.4 Communicatie

Voor het op een aantrekkelijke manier ontsluiten van informatie en kennisdeling, is communicatie een belangrijk spoor. Dit geldt ook op het gebied van het aanjagen en actief houden van de community. Stakeholders die elkaar vinden en met elkaar samenwerken via de community op de website kunnen vooruitgang boeken in de oplossing van hun aquathermie vraagstukken. Communicatie doorkruist daarmee als het ware alle sporen van het netwerkbureau om de doelen te realiseren. In 2019 zijn de eerste stappen gezet op herkenbaarheid en samenwerking met de andere klimaatprogramma's. Hierdoor is aquathermie duidelijk herkenbaar als onderdeel van de klimaatfamilie. Dit bouwen we in 2020 verder uit, en onder meer de website speelt daarbij een belangrijke rol. Meer bekendheid draagt bovendien ook bij aan het verder uitbouwen van NAT.

Producten en activiteiten 2020:

- Website is live en gekoppeld aan de andere klimaatprogramma's
- Community werkt via de website
- Verdere uitbouw van het gebruik van sociale media
- Bekendheid geven aan de bijeenkomsten die het netwerkbureau organiseert
- Uitbreiding van NAT
- Ambassadeurs (partijen Green Deal in stelling brengen)
- Community leert over aquathermie via een game
- Positieve berichtgeving over aquathermie in de regionale en landelijke media
- Uitbreiden (interne) communicatie netwerkbureau: presentaties, kalender, etc.

5.5 Activiteiten gelinkt aan de doelen

In hoofdstuk 2 zijn de doelen benoemd: kennisontwikkeling, kennisdeling, netwerkactivering en organisatorische borging. De vier sporen binnen het netwerkbureau dragen allen bij aan deze doelen. Door de verbinding tussen de sporen, wordt integraliteit bewerkstelligt. In onderstaand overzicht zijn de producten en activiteiten van de sporen, gekoppeld aan de doelen. Sommige activiteiten dragen bij aan meerdere doelen. Voor de overzichtelijkheid zijn ze bij het thema waaraan ze het meest bijdragen, opgenomen.

Omdat organisatorische borging geen onderdeel uitmaakt van de Green Deal, is dit doel niet opgenomen in onderstaande tabel.

Netwerk activeren	Kennis ontwikkelen	Kennis delen
• Zoeken naar mogelijkheden voor beantwoorden van de kennisvragen in de gezamenlijke kennis- en onderzoeksagenda • Betrekken van onderbelichte of minder actieve stakeholders, zoals woningcorporaties, de VNG en netbeheerders • Uitbreiden community of practice • Aanhaken bij bestaande initiatieven, zoals PAW, RES, en transitievisies warmte • Contacten met institutionele financiers/investeerders zijn gelegd • Bestuurlijke bijeenkomst • Uitbreiding van NAT • Ambassadeurs worden in stelling gebracht	• Gezamenlijke kennis- en onderzoeksagenda • Overzicht t.a.v. welke kennis en expertise beschikbaar is bij welke partij • Inventarisatie wensen en behoeften arrangementen • Eerste inzicht in wat institutionele financierders/investeerders nodig hebben om in aquathermie te investeren (faal- en succesfactoren, risicoindicatie etc) • Adviesvragen op het gebied van governance en financiering	• Handreiking aquathermie 2.0 • Postacademische cursus ontwikkelen • Marktpartijen op gebied van warmtenetten, warmtepompen, wko samenbrengen op een beurs • 5 bijeenkomsten community of practice • Waterbeheerders ondersteunen met kennis en best-practices in hun voorbereiding op vergunningaanvragen aquathermie • Aquathermie als onderwerp borgen in de ECW expertpool • Verkennen mogelijkheden integratie community of practice aquathermie en Kennis- en Leer Programma PAWStimuleren van voldoende proeftuinaanvragen aquathermie van hoge kwaliteit voor de 2^e ronde PAW Factsheets n.a.v. onderzoek praktijkinitiatieven (i.s.m. STOWA en Deltares) • Bijdrage aan Landelijk Congres PAW middels een Afwegingssessie warmtenetten en bronnen: wat past in mijn wijk? Samen met Stichting Platform Geothermie, Stichting Warmtenetwerk en Expertise Centrum Warmte. • Factsheet juridisch kader • Ondersteuning aan uitvoering kennis- en onderzoeksagenda door te verbinden, faciliteren en resultaten te communiceren • Inhoudelijke bijdrage aan minimaal 1 CoP-bijeenkomst over thema governance/financiering

		• Drie stuurgroepbijeenkomsten en twee netwerkgroepbijeenkomsten • Doorontwikkeling voortgangsrapportage + opleveren twee voortgangsrapportages • Community werkt via de website • Community leert over aquathermie via een game • Website is live en gekoppeld aan de andere klimaatprogramma's • Uitbreiden (interne) communicatie netwerkbureau: presentaties, kalender etc
--	--	---

6. Beheersing

6.1 Begroting 2020

Onderstaand wordt de begroting voor 2020 weergegeven. Het totaal aan inkomsten voor de periode t/m 2021 is conform de in de Green Deal benoemde bijdragen €1.250.000.

	2019	2020	2021	Totaal
	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Personeel	293.604	331.000	295.000	919.604
Bijeenkomsten	4.824	3.000	3.000	10.824
Jaarplan	6.310	5.000	5.000	16.310
Algemeen/Bureaunkosten	304.739	339.000	303.000	946.739
Bijeenkomsten	482	5.000	5.000	10.482
Jaarplan	3.688			3.688
Kennis en onderzoek	4.171	5.000	5.000	14.171
Bijeenkomsten Comm. of Practice	1.105	5.000	5.000	11.105
Jaarplan				-
Praktijk	1.105	5.000	5.000	11.105
Bijeenkomsten	2.054	10.000	10.000	22.054
Jaarplan	49.688	1.750	1.750	53.188
Goverance en financiering	51.742	11.750	11.750	75.242
Website		10.000	10.000	20.000
Overige comm producten	34.089	11.500	11.500	57.089
Communicatie	34.089	21.500	21.500	77.089
Onvoorzien		10.000	10.000	20.000
BTW detachering		42.420	44.100	86.520
Vrij te besteden				19.134
Totaal	395.846	392.250	356.250	1.250.000

Er is nog geen uitsluitsel over de BTW-vrijstelling op detacheringen. De UvW gaat zich inspannen om deze afspraken te maken. De bedragen die met een dergelijke BTW-heffing te maken hebben, zijn van flinke omvang t.o.v. de rest van de begroting.

6.2 Voortgang en verantwoording

Periodiek wordt de het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, als subsidieverstrekker, en de stuurgroep NAT geïnformeerd over de voortgang van de Green Deal en het jaarplan. In 2020 wordt de voortgangs- en verantwoordingsrapportage verder doorontwikkeld zodat aan de informatiebehoefte voldaan wordt. Op verzoek van de stuurgroep wordt hiertoe een dashboard ingericht. In dit dashboard zijn de indicatoren zoals in de bijlage benoemd, opgenomen. Uiteraard zal de rapportage een toelichting op deze indicatoren en de activiteiten van het netwerkbureau bevatten.

De stuurgroep heeft zich in november 2019 uitgesproken over de wenselijkheid van één rapportage die zowel de subsidieverstrekker als de stuurgroep bedient. Rapportages worden eveneens met de overige partijen en partners van de Green Deal gedeeld.

6.3 Bedrijfsvoering

De administratie loopt via de Unie van Waterschappen als subsidieontvanger. Het programmabureau houdt echter ook zelf zicht op de financiële verplichtingen en uitgaven.